ŠKOLSKÝ ROK 1870/1871

Nový školský rok otvorili 1. septembra. Do gymnázia sa vrátil učbár Karol Viest a odišiel Ľudovít Mičátek, ktorý od 10. augusta pôsobil na Slovanskom učiteľskom ústave v Petrohrade. Do gymnázia nastúpili študenti: do I. triedy - 35 študentov, II. - 21, III. - 12, IV. - 13, V. - 14, VI. - 7, do VIII. triedy 7 študentov. Do prvého behu učiteľského semeniska nastúpili 3 študenti, do II. behu 13 a do novootvoreného tretieho behu 3. V tomto školskom roku do revúckeho gymnázia po prvýkrát nastúpili gymnazisti z martinského nižšieho gymnázia, aby pokračovali v štúdiu na vyššom gymnáziu a tak si otvorili cestu k maturitám.

Slovenská chudoba si plne uvedomovala, že v Revúcej je jediné slovenské gymnázium, na ktorom sa študenti pripravujú k maturitám. Súčasne tu pôsobilo jediné slovenské učiteľské semenisko, ktoré už bolo úplné. Okrem toho evanjelická cirkev, patronátny výbor, dozorcovia gymnázia, jeho učbári, ale aj študenti sa chystali na výstavbu novej budovy školy. Začali sa organizovať zbierky a Slovač opäť musela preukázať svoj vzťah k vytýčeným cieľom. Ján Francisci ako hlavný dozorca gymnázia a August Horislav Škultéty, správca, sa svojím listom zo 14. decembra 1870 prihovárajú bratom a sestrám v národe, aby pochopili, že študenti potrebujú novú budovu školy. Vysvetľujú, za akých podmienok vyučujú a pre dobrú myšlienku hľadajú pomoc v slovenskom národe, ktorý by ich predsavzatia pomohol realizovať zbierkami. *„Kamže sa - krém toho svrchovaného Darcu všetkého dobrého - obrátiť o pomoc, než k Vám, Bratia a Sestry v Národe!, ktorí veľkodušnými obeťami svojimi nielen že školu túto založili ste i udržujete, ale aj pri akýchkoľvek iných šlachetných podujatiach hotoví ste hneď do radu stáť a pomáhať všemožne.*

Áno, k Vám sa i pri tomto prepotrebnom podujatí utiekame a utiekame sa s tou pevnou dôverou: že nebude ani jednej, národne upovedomenej duše slovenskej, čoby nechcela mať činnú účasť pri tomto spoločnom diele a neprispela by s radostnou ochotou priložiť svoj kameň k budove, z ktorej kresťanská osveta a vzdelanosť, a s tou opravdové blaho rozlievať sa má na drahú cirkev a vlasť a na milený národ náš." V liste uvádzajú, že od zriadenia revúckeho gymnázia bola založená *Matica slovenská,* dve nižšie slovenské gymnáziá, založená *Minerva,* zriadený bol *Kníhtlačiarsko-nakladateľský spolok,* do života vstúpil *Spolok sv. Vojtecha,* žije *Živena,* tvorí sa nakladateľský spolok v Revúcej a Matica pomocou verných sa vzmáha na svoj vlastný dom. Ďalej píšu: *„Toto všetko nedá nám ani najmenej pochybovať, že i prvé slovenské gymnázium neostane dlho bez cieľu primeranej, dôstojnej budovy; lebo slovenská čistá posvätnosť dobrej veci nezná ustať v svätej obeti!"*

Okrem príspevkov na gymnázium a na učiteľské semenisko začali prichádzať finančné príspevky aj na novú budovu školy. Na konci školského roku to bolo 2391 zlatých a 69 grajciarov. K tomu treba pripočítať dary na zriadenie bazára v hodnote 133 zlatých a 188 zlatých a 6 grajciarov z minulého školského roka.

Pri organizovaní zbierok sa príkladom ostatným stali činovníci a učbári gymnázia, ktorí dokázali zo svojich skromných platov prispieť na výstavbu budovy. Matej a Gustáv Nandrássyovci venovali 100 zlatých, August Horislav Škultéty 50, Karol Viest 20, Július Botto 20, Samuel Ormis 50, Ján Kordoš 10, Jozef Kvetoslav Holub 20, Gustáv Lojko 30, Rudolf Homola 20, Pavel Krman 20, Juraj Kalina 50, Ľudovít Reuss 4, Karol Štefančok 25, Július Reuss 5 a nechýbal ani PhDr. Ivan Branislav Zoch, ktorý okrem toho, že venoval 50 zlatých už v roku 1869, venoval 104 zl. a 66 grajciarov z „hmlovo-obrazových predstavení".

Zbierky sa organizovali všade a pri každej príležitosti. V zoznamoch dobrodincov, prispievateľov na svätyňu vzdelanosti, sa objavili aj úplne nové mená. Prichádzali podpory z Pukanca, Ratkovej, Drienčan, Badína, Krupiny, Hýb, Trnavy, Tisovca, Jelšavy, Polomy, Rejdovej, Kamenian, Rybníka, Dačovho Lomu, Dolného Kubína, Klenovca, ale aj z Viedne, Pešti či Szegedína. Najväčšími organizátormi boli miestne ev. a. v. cirkvi a národní buditelia.

Zaujímavou mimoškolskou činnosťou učbárov gymnázia bolo organizovanie prednášok pre dospelých, ktoré robili na základe výzvy Ministerstva kultúry a vyučovania v Uhorsku zo dňa 23. januára 1871. Samuel Ormis už 12. februára prednášal o zoológii. K aktívnym prednášateľom patrili J. Botto, M. Kovalevský, J. Kordoš, K. Viest a PhDr. I. B. Zoch, ktorý sa podujal na prednášky z chémie a fyziky. S prednáškovou činnosťou mal bohaté skúsenosti. Už v roku 1869 pripravil cyklus prednášok a prednášal ich po celom Slovensku. Popularizoval v nich poznatky z prírodných vied, posilňoval národné a slovanské povedomie. Aby ich sprístupnil svojim poslucháčom, používal „premietací prístroj", ktorý si sám zhotovil. Prednášky mal v blízkom Tisovci, Brezne, ale aj ďalej, ako napríklad v Slovenskej Ľupči, Ľubietovej, Liptovskom Svätom Mikuláši, Turčianskom Svätom Martine a v Dolnom Kubíne.

Učbári robili prednášky pre obyvateľov mesta bez rozdielu náboženstva. Novovymenovaný mestský notár Karol Priekopa chcel prednáškam zabrániť, lebo sa obával vzdelanosti pospolitého ľudu, preto ich nepustil do mestského domu. Náhradné priestory si vybavili v miestnej evanjelickej škole, ale obyvatelia začínali mať obavy a postupne strácali záujem o tento druh vzdelávania.

Zo Zochovej iniciatívy usporiadalo gymnázium vo februári 1873 spomienkovú oslavu pri príležitosti 400. výročia narodenia Mikuláša Koperníka, na ktorej odzneli prejavy o živote a diele zakladateľa heliocentrickej planetárnej sústavy.

Nesmierna iniciatíva učbárov gymnázia, zrod učiteľského semeniska, príprava výstavby novej budovy školy a veľká a obetavá pomoc slovenského ľudu, to bolo až priveľa pre tých, ktorí od samého začiatku existencie gymnázia boli proti nemu. Nemali problémy s tým, ako podkopať pevné základy slovenského chrámu vzdelávania a osvety. Mesto siahlo na 700 zlatých, ktoré jednému učbárovi každoročne dávalo na plat. O niečo neskôr sa predstavitelia mesta rozhodli, že namiesto 20 kubíkov dreva pre kuchyňu alumnea budú dávať len polovicu, lebo sa vraj dokázalo, že kuchyňa toľko dreva nepotrebuje.

Správca gymnázia a kolektív učbárov však vedeli čeliť aj týmto zákerným prejavom. Dokázali pripraviť maturantov na písomné maturitné skúšky, ktoré sa konali od 10. do 16. júna 1871, a na ústne skúšky, ktoré sa konali 30. júna za prítomnosti Ladislava Bartholomaeidesa, konseniora gemerského seniorátu. Dňa 26. júna sa konali skúšky v učiteľskom semenisku. Zo siedmich maturantov jeden zmaturoval s výborným prospechom, traja s chválitebným, jeden s dobrým a dvaja s dostatočným prospechom.

Dobré výsledky v pedagogickej a osvetovej práci v tomto školskom roku a viera, že ich národ neopustí, pôsobili na všetkých učbárov priam životodarné, čo sa odzrkadľovalo v nesmiernom nadšení pri výstavbe novej budovy školy.

Zdroj: Dušan Dubovský - Revúca kolíska slovenského stredného školstva